

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/79/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5922200833
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Šulek
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5922200833.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Šuleka a členov senátu JUDr. Jany Kotrčovej a JUDr. Jany Vargovej, v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.X.XXXX, XXX XX C., toho času bytom D. XX, XXX XX E., právne zastúpená: Advokátska kancelária SLAMKA & Partners s.r.o., so sídlom Radlinského 1735/29, 026 01 Dolný Kubín, IČO: 50 120 000, proti žalovaným: 1/ F. D., nar. XX.X.XXXX, G. XXXX/XXX, XXX XX C., 2/ H. D., nar. XX.X.XXXX, G. XXXX/XXX, XXX XX C., obe zastúpené: Mgr. Ivetou Žerebákovou, advokátkou, so sídlom F. I. XXXX/XX, XXX XX C., o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, na odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 10C/29/2022-215 zo dňa 23.3.2023, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaní 1/ a 2/ m a j ú n á r o k na náhradu dôvodne vynaložených trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalovaným 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktoré je žalobkyňa povinná žalovaným 1/, 2/ zaplatiť v lehote určenej v uznesení, ktorým bude rozhodnuté o výške trov. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že z listinných dôkazov vyplýva, že dňa 1.9.1993 na Notárskom úrade v Ružomberku, notárom JUDr. Máriou Macháčkovou pod č. N214/93, NZ129/93 bol spísaný závet a listina o zrušení vydedenia, ktorým A. D. nar. XX.X.XXXX za dedičku svojho majetku ustanovila vnučku A. D., bytom C. J. F. K. XX a vydedila svoju dcéru L. D. v zmysle závetu zo dňa 16.6.1993 N Z80/93. V dedičskom konaní vedenom pod č.k. 10D/11/2020 po poručiteľke A. D. C. D. nar. X.X.XXXX (právnej predchodkyni žalovaných), naposledy bytom C., M. G. XXXX/XXX zomrelej dňa X.X.XXXX boli predmetom dedičstva o.i. nehnuteľnosti rodinný dom s.č. XXXX/XXX na KN parc. č. 5972, nezapísaný na LV, vedené v k.ú. a obci C. v zmysle rozhodnutia ŠN v N. O. D146/84-28 v ded. veci po por. F. D. nar. XX.X.XXXX naposledy bytom P. K. XX zomr. XX.X.XXXX ako aj v zmysle prešetrenia Okresným úradom Ružomberok, katastrálny odbor K3 104/2020 zo dňa 9.1.2020 patriaci poručiteľke v 1-ici, nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXXX v spoluvlastníckom podiele 1/1, E-KN parc. č. 35 zast. plocha a nádvorie vo výmere 204 m², E-KN parc.č. 36 záhrada o výmere 474 m², na LV č. XXXXX v spoluvlastníckom podiele 1/2-ica, E-KN par.č. 37/1-orná pôda o výmere 623m², E-KN parc.č. 38/301-zast. plocha a nádvorie 454m², E-KN parc.č. 38/302 zast. plocha a nádvorie o výmere 30m², E-KN parc.č. 38/303 zast. plocha a nádvorie o výmere 83m², E-KN parc. č. 39 zast. plocha nádvorie o výmere 321m² a na LV č. XXXXX pre k.ú. a obec C., v podiele 1-ica E-KN parc.č. 193/1, zast. plocha a nádvorie o výmere 321m². V pozemnoknižnom protokole č. XXXX je pod I. je zapísané spoluvlastníctvo na základe kúpnej zmluvy zo dňa 18.2.1961 na a/ G. D. C. Q. v 1-ici a b/ A. D. C. D. v 1-ici. Podľa kúpno-predajnej zmluvy Čd 651/61 R. K. C. S. a P. I. C. K. odpredali nehnuteľnosti vedené v pozemnoknižnej zápisnici č. XXXX k.ú. C. pod F. C.X.X O.. XX/X, XX, XX, v prírode dom,

dvor a záhrada G. D. C. Q. a A. D. C. D. v rovnakom podiele 1-ica. Zmluva bola podpísaná 18.2.1961 a registrovaná ŠN v N.. O. dňa 24.3.1961. Na LV č. XXXXX pre k.ú C.. Obec C., okres C. sú zapísané pozemky parc.č. E-KN parc.č. 38/301-zast. plocha a nádvorie 454m², E-KN parc.č. 38/302 zast. plocha a nádvorie o výmere 30m², E-KN parc.č. 38/303 zast. plocha a nádvorie o výmere 83m², E-KN parc. č. 39 zast. plocha nádvorie o výmere 321m² v spoluvlastníctve R. D. C. D. v 1-ici, F. D. C. D. v 1-ine, H. D. C. D. v 1-ine. Podľa pozemnoknižného protokolu XXXX na parc. 37/1 je vedená roľa, parc. č. 38 dvor a parc. č. 39 dom č. D.XX. Z rodného listu F. D. nar. XX.X.XXXX (stará matka žalovaných) bolo zistené, že jej rodičmi boli H. D. C. D. 45 ročný a A. D. C. D. 32 ročná. V dedičskom konaní D146/84 bola dedičkou po F. D. nar. XX.X.XXXX, zomr.XX.X.XXXX, spolužijúca osoba A. D. nar. X.X.XXXX na nehnuteľnosti zapísané v pozemnoknižnom protokole č.XXXX. Právna predchodkyňa žalovaných A. D. nar. X.X.XXXX bola ako vlastníčka 1-ice nehnuteľností parc.č. E-KN parc.č. 38/301-zast. plocha a nádvorie 454m², E-KN parc.č. 38/302 zast. plocha a nádvorie o výmere 30m², E-KN parc. č. 38/303 zast. plocha a nádvorie o výmere 83m², E-KN parc. č. 39 zast. plocha nádvorie o výmere 321m², E-KN 37/1 o výmere 623m² –orná pôda, zapísaná na LV č. XXXXX pre k.ú., T. F. obec C.. Úmrtným Listom č.XX/XXXX preukazovali žalované, že dňa 10.8.1884 sa narodila A. D., ktorá však zomrela XX.XX.XXXX.

2 Súd prvej inštancie konštatoval, že v predmetnom spore bola podaná žaloba o určenie, že v žalobe vymedzené nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnej predchodkyňi žalobkyne teda ide o žalobu podľa ust. § 137 písm. c/ zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), kedy je na strane sporu, ktorá žalobu podala preukázanie naliehavého právneho záujmu. Žalobkyňa, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, naliehavosť právneho záujmu vyvodzovala zo skutočností, že bez tohto určenia nie je možné aby sa sporné nehnuteľnosti stali predmetom dedičského konania po jej právnej predchodkyňi, po ktorej je ona závetnou dedičkou a tak sa dosiahla zmena zápisu vlastníckeho páva v katastri nehnuteľností. Ďalej konštatoval, že z vykonaného dokazovania listinami mal preukázané, že žalobkyňa je závetnou dedičkou po poručiťelke A. D. C. D. nar. X.X.XXXX zomr. X.X.XXXX, tiež že sporné nehnuteľnosti neboli predmetom dedičstva po poručiťelke nakoľko boli prejednané v dedičskom konaní po právnej predchodkyňi žalovaných A. D. rod. D. nar. X.X.XXXX zomr. X.X.XXXX. Uzavrel, že za daného skutkového stavu existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi žalobkyňou a žalovanými, ktorý je ohrozením právneho postavenia žalobkyne a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť a preto je daný naliehavý právny záujem žalobkyne na žiadanom určení (porovnaj napr. nález I.ÚS 151/2016, rozhodnutie NS SR 5Obdo 10/2008, 4Cdo 49/2033). Súd prvej inštancie mal za to, že je daná aktívna vecná legitímácia žalobkyne vzhľadom na skutočnosť, že je závetnou dedičkou po poručiťelke A. D. rod. D., nar. X.X.XXXX, zomr. X.X.XXXX. V ďalšom poukázal na ustálenú súdnu prax /rozhodnutia NS SR 3Cdo/178/2006, NS SR 3Cdo/131/1999 (R65/2003), NS SR 4Cdo/120/2009, NS SR 1Cdo183/2009, NS SR 3cdo/222/2010, NS SR 8Cdo/94/2018, Ústavného súdu SR II. ÚS 260/2011, I. ÚS 589/2013, III. ÚS 146/2012/, podľa ktorých v sporoch o tom, že určitá vec patrí do dedičstva, pokiaľ poručiťel zanechal viacerých dedičov sú títo dedičia považovaní za nerozlučných spoločníkov a až do právoplatného rozhodnutia súdu sú považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva. Z právnych úkonov týkajúcich sa spoločných vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva sú oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne. Za stavu, že v pôvodnom dedičskom konaní nebol známy majetok (nebol predmetom dedičstva) a nebol v konaní o dedičstvo prejednaný, sú až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci považovaní všetci dedičia za vlastníkov tejto neprejedanej veci. V rozhodnutí z 30.5.2011 sp.zn. 1Cdo 183/2009 dovolací súd uviedol, že „o žalobe na určenie, že tá-ktorá vec patrí do dedičstva po poručiťelovi rozhodne súd v sporovom konaní, účastníkmi ktorého(buď ako žalobcovia alebo žalovaní) sú všetci dedičia“ Ďalej poukázal na to, že na pojednávaní dňa 23.2.2023 žalobkyňa uviedla (táto skutočnosť nebola sporná), že jej matka L. I., rod. D. mala brata R. D., ktorý zomrel počas vojny ako 18 ročný. Žalobkyňa má brata R. D., ktorého 20 rokov nevidela. Súdu prvej inštancie z notárskej zápisnice N214/93, NZ129/93 vplynulo, že poručiťelka A. D., zomrelá 5.6.1996, vydela svoju dcéru L. D. listinou zo dňa 16.6.1993 č. NZ 80/1993 v súlade s ust. § 469a ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa ods. 2 pokiaľ to poručiťel v listine o vydedení výslovne určí, vzťahujú sa dôsledky vydedenia aj na osoby uvedené v § 473 ods. 2. Podľa § 473 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak nededí niektoré dieťa, nadobúdajú jeho dedičský podiel rovnakým dielom jeho deti. Ak nededia ani tieto deti alebo niektoré z nich, dedia rovnakým dielom ich potomci.

3. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobkyňa v spore nepredložila žiadnu listinu preukazujúcu, že poručiťelka A. D., zomrelá dňa X.X.XXXX, vydela aj ostatných potomkov svojej dcéry, teda právni nástupcovia vydedenej dcéry sa stávajú dedičmi po poručiťelke bez ohľadu na to, že žalobkyňa je závetnou dedičkou, nakoľko v prípade, že o žalobe na určenie, že tá-ktorá vec patrí do dedičstva po

poručiťovi rozhodne súd v prospech poručiťky, v dedičskom konaní potom dôjde k vyporiadaniu dedičstva buď podľa zákona alebo závetu (§ 461 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka). Žalobkyňa resp. jej právny zástupca v tomto zostali nečinní aj napriek skutočnosti, že právna zástupkyňa žalovaných 1/ a 2/ poukazovala na nerozlučné spoločenstvo dedičov. Súd prvej inštancie uzavrel, že nesprávne určenie okruhu účastníkov v sporovom konaní nemôže súd odstrániť ex offio a nemôže o tomto nedostatku žalobcu poučiť. Súd je povinný poskytnúť účastníkovi iba poučenie o jeho procesných právach. Poučenie o vecnej legitímácii by bolo poučením o tom, kto má byť podľa hmotného práva účastníkom konania; také poučenie by ale presiahlo poučovaciú povinnosť súdu a bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. júla 2012, sp. zn. 3 Cdo 197/2010). Súd prvej inštancie na základe uvedených záverov po vykonanom dokazovaní žalobu zamietol, keď mal za preukázané, že žalobkyňa, ktorá je síce aktívne vecne legitimovaná na podanie žaloby ako závetná dedička, nesprávne označila okruh účastníkov spore, teda neoznačila všetkých právnych nástupcov po poručiťke a preto bolo potrebné žalobu zamietnuť. O náhrade trov konania rozhodol tak, že podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania rozsahu 100%, nakoľko boli v spore úspešnými účastníkmi.

4. Proti tomuto rozsudku podala v zákonnej lehote odvolanie žalobkyňa, navrhla napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na nové konanie. Odvolanie odôvodnila podľa § 365 ods. 1 písmeno f) a h) CSP. Žalobkyňa mala za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobkyňa poukázala na svoje tvrdenia v žalobe, že je jedinou závetnou dedičkou a teda jediným účastníkom konania, čo preukázala cez písomný dôkaz – notárska zápisnica N 214/93, NZ 129/93 z 1.9.1993 – zrušenie o vydedení a závet (ďalej len „závet 2“), z ktorého je zjavné, že je zrušené vydedenie iba pre žalobkyňu, ktorá bola vydedená na základe listiny o vydedení NZ 80/93 zo 16.6.1993 a ostatné vydedenia voči L. I., C. D. (matke žalobkyne) a R. D. (bratovi žalobkyne) zostali v platnosti, t.j. neboli zrušené. Podľa žalobkyne k záveru, že je aktívne vecne legitimovaná pri zisťovaní okruhu všetkých účastníkov konania, musel súd dospieť skúmaním nielen závetu, ale aj listiny o vydedení NZ 80/93 zo 16.6.1993 (ďalej aj len „závet 1“), a teda aby si súd ustálil či bola žalobkyňa naozaj vydedená, akou listinou bola vydedená a či toto vydedenie bolo platné a účinné, a na to, aby vedel súd ustáliť či predložený závet je platný a účinný. Uviedla predpoklad, že podobne postupoval aj pri L. I., rod. D. (jej matke), no s neznámych dôvodov nie je jasné prečo tak nepostupoval pri vydedení R. D. napriek tomu, že tam bol uvedený. Z obsahu vyjadrení podľa žalobkyne bolo preukázané, že je jedinou dedičkou. Uviedla, že z obsahu odôvodnenia plynie, že súd prvej inštancie sa musel oboznámiť aj s listinou o vydedení NZ 80/93 zo 16.6.1993, a teda musel zistiť, že poručiťka zrušila vydedenie len a výlučne voči žalobkyňi a z tohto dôvodu nevyplýva žiadna ďalšia aktívna legitímácia pre ďalšiu osobu/dediča. V opačnom prípade, ak súd iba vykonal dôkaz – závet bez toho, aby skúmal, t.j. zisťoval a overoval závet spolu s listinou o vydedení NZ 80/93 zo 16.06.1993, a to vo vzťahu tak k žalobkyňi ako aj ostatným osobám, napr. L. I., C. D. a R. D. (bratovi žalobkyne) s cieľom zistenia okruhu všetkých účastníkov konania, tak súd v rámci zisťovania skutkového stavu nezistil riadne skutkový stav veci a preto dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu veci. Na základe uvedeného je preto žalobkyňa presvedčená, že nebola nečinná pri svojich tvrdeniach a pri ich preukázaní týkajúcich sa určenia všetkých účastníkov konania, ba priam naopak v žalobe uviedla všetkých účastníkov konania tak, ako to vyžadujú právne predpisy a ustálená judikatúra týkajúca sa nerozlučného spoločenstva pri určovacej žalobe podľa § 137 písm. c) Civilný sporový poriadok a tieto tvrdenia aj riadne preukázala dôkazmi, najmä závetom a listinou o vydedení NZ 80/93 zo 16.6.1993. Záverom poukázala na ustálenú rozhodovaciú prax týkajúcej sa závetov ich platnosti ako aj ich obsahu v zmysle, ktorých po smrti poručiťky poručila táto celý svoj celý majetok žalobkyňi a nikomu inému.

5. Žalované 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedli, že nemožno súhlasiť s právnou argumentáciou strany žalobcu. Strana žalobcu k odvolaniu predložila dôkaz NZ 80/93, ktorý sa v meritórnom rozhodovaní Okresného súdu Ružomberok nenachádzal. Zároveň je zjavné, že okresný súd správne vykonal dokazovanie v predmetnej právnej veci a z titulu nedostatku aktívnej legitímácie v celom rozsahu žalobu zamietol ako nedôvodnú. Skutočnosti, ktoré uvádza strana žalobcu, že výlučným závetným dedičom je len žalobkyňa, nie je právne súladné. Pre zákonné prekážky nedostatku vecnej legitímácie nemožno pripustiť žalobu ako dôvodnú. Nie je pravdou, ako uvádza strana žalobcu, že sa súd oboznámil s listinou o vydedení brata žalobkyne. Súd v odôvodnení v bode 19. uviedol, že sa oboznámil s N 214/93, NZ 219/93. Z obsahu danej listiny N 214/93, NZ 219/93 sa len uvádza slovný opis vydedenia L. D.. Je to

zrejme z listiny N 214/93, NZ 129/93. Dôkaz predložený v rámci odvolacieho konania (t.j. listina N 143/93) stranou žalobcu nebola predmetom vykonaného dokazovania. Z toho titulu nie je možné po vykonanom dokazovaní prihladať na listinu, ktorá bola doložená po vyhlásení rozsudku vo veci samej. Aj napriek tejto skutočnosti strana žalovaná uvádza, že poručiiteľka A. D., nar. XX.X.XXXX uviedla iných závetných dedičov v listine N 143/93, a to L. I., nar. XX.XX.XXXX a F. I., nar. XX.XX.XXXX, obaja bytom J. F. K. XX a ustanovila ich za jediných závetných dedičov. Z toho je zrejmé, že dedičmi po A. D., nar. XX.X.XXXX nesvedčí žalobkyňa, ale i iným fyzickým osobám. Z toho dôvodu aj dodatočné dedičské konania po A. D., ktoré zdedila žalobkyňa a následne predala nehnuteľnosti R. D. bol nesprávne určený okruh závetných dedičov a majetok bol prededený na nesprávneho závetného dediča. Teda i z predloženého dôkazu stranou žalobcu je zrejmé, že ani strane žalobcu nesvedčí procesná spôsobilosť byť účastníkom konania. Je sporné aké osoby sú oprávnenými dedičmi po A. D., nar. XX.X.XXXX. Nie je možné zamieňať listinu o vydedení s právnym postavením závetného dediča. A. D., nar. XX.X.XXXX vydedila L. D. aj vnučku A. D., žalobkyňu. Následne zrušila vydedenie A. D., žalobkyne. Avšak v záвете 143/93 závetnými dedičmi nie je strana žalobcu, ale iní závetní dedičia. Avšak v dedičskom konaní po A. D. nie je daná žiadna závetná listina o ustanovení závetnej dedičky A. D., žalobkyne v zmysle 143/93.

6. Žalobkyňa v písomnej replike k vyjadreniu žalovaných zotrvala na tom, že je jedinou aktívne vecne legitimovanou osobou na podanie žaloby o určenie vzhľadom na to, že je jedinou závetnou dedičkou po A. D., rod. D., nar. XX.X.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX. Poukázala na zákonné pravidlo, že neskorší závet ruší ten predošlý, t.j. vyššie uvedený závet NZ 80/93 (závet 1 bol zrušený listinou N 143/93, NZ 129/93 z 01.09.1993 – vyhlásenie pôvodného vlastníka o zrušení vydedenia a závet. Žalobkyňa uviedla, že ak by závet 2 nerušil vydedenie pre Žalobkyňu a neustanovoval by ju zároveň za jedinú závetnú dedičku po pôvodnej dedičke, nemohla by podať žalobu o určenie vlastníctva. K vyhláseniam o vydedení a ich zrušení, t.j. záveti 1 a záveti 2 je evidentné, že vydedenia pre matku žalobkyne L. I., rod. D. a brata žalobkyne R. D. ostali naďalej až do smrti pôvodnej vlastníčky v platnosti. Vyjadrila presvedčenie, že závet 2 obsahoval odkaz aj na závet 1 a teda v rámci dokazovania predložila všetky dôkazy. Iný skutkový stav by bol keby žalobkyňa netvrdila, že je jedinou závetnou dedičkou počas celého konania a že už aj dedila po pôvodnej vlastníčke ako aj jej sestre G. Q., rod. D., na základe tohto závetu a iba ona jediná. Nakoľko závet 2 obsahoval aj závet 1 obsahujúci vydedenie nielen pre matku žalobkyne L. I., rod. D., ale aj brata žalobkyne R. D., si žalobkyňa splnila svoju povinnosť označenia dôkazov na preukázanie svojich tvrdení, že bola jedinou závetnou dedičkou po pôvodnom vlastníkovi, a teda jedinou aktívne vecne legitimovanou osobou na podanie žaloby o určenie. Mala za to, že okresný súd v rámci dokazovania vyhodnocovania dôkazov jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti (najmä s tvrdeniami žalobkyne, že je jedinou závetnou dedičkou, ktorá už dedila po pôvodnej vlastníčke) mal a mohol listinný dôkaz – závet 2 odkazujúci sa na závet 1, konkrétne keď len pri vydedení matky žalobkyne L. I., rod. D., zaoberať vydedením z pohľadu platnosti tohto vydedenia a nie sa spofaňnúť iba na prečítanie vety v záвете 2, že matka žalobkyne L. I. ostáva vydedená. Čo v prípade, že by toto vydedenie pre L. I. nebolo platné, napr. z dôvodu, že nebol vo vydedení uvedený dôvod pre jej vydedenie alebo tie dôvody uvedené v záвете 1 by boli dôvody nezakladajúce vydedenie a aktívne vecnou legitimovanou by mala byť aj matka žalobkyne. Na základe uvedeného vyjadrila presvedčenie, že okresný súd nevyhodnotil závet 2 v spojení so závetom 1 a tvrdeniami žalobkyne vo vzájomnej súvislosti alebo vyhodnotil, teda prečítal a oboznámil sa so závetom 1 a nesprávne vyhodnotil skutkový stav, pretože R. D. nemal byť účastníkom konania, lebo bol riadne vydedený tak, ako matka žalobkyne. Žalobkyňa vyjadrila domnienku, že v prípade potvrdenia rozhodnutia odvolacím súdom by išlo o prílišnú reštriktívnu aplikáciu práva súdu nakoľko žalobkyňa síce nepredložila listinný dôkaz – závet 1 okresnému súdu, ale predložila závet 2, ktorý odkazoval na závet 1 a počas celého konania poukazovala, že je jedinou závetnou dedičkou, ktorá už dedila po pôvodnom vlastníkovi, čím inak povedala a naznačila, že ostatní dediči (matka a brat žalobkyne) ostali vydedení, čo preukázala práve závetom. Na základe uvedeného vyjadrila názor, že okresný súd nevykonal listinný dôkaz závet 1, a ani vo svojom rozsudku sa vôbec nezaoberal, prečo tento listinný dôkaz nebral do úvahy pritom ho závet 2 spomínal a uvádzal. Z rozsudku Okresného súdu Ružomberok č.k. 10C/29/2022-215 z 23.03.2023 vyplýva, že sa súd len oboznámil listinným dôkazom - závet 2 jeho prečítaním, a to bez ďalšieho skúmania závetu 1, na ktorý sa závet 2 odkazuje a to aj napriek tomu, že žalobkyňa na tieto skutočnosti v jej písomných podaniach, ako aj výpovedi na súde poukazovala v tom zmysle, že je jedinou závetnou dedičkou po pôvodnom vlastníkovi, ktorá už dedila po ňom a teraz by sa jednalo o dodatočné dedičské konanie na novoobjavený majetok.

7. Žalované 1/ a 2/ sa písomne k replike žalobkyne nevyjadrili.

8. Krajský súd v Žiline ako odvolací súd preskúmal vec podľa § 379, § 380 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP (keď nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem) v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

9. Súd prvej inštancie založil svoje zamietajúce rozhodnutie na tom skutkovom stave, že žalobkyňa nepreukázala v súdnom konaní vydedenie svojho brata R. D., a preto dospel k záveru, že v konaní nie je potrebný okruh účastníkov z titulu núteného procesného spoločenstva. Súd prvej inštancie mal za to, že nemôže žalobkyňu poučiť o potrebe preukázať vydedenie brata R. D., nakoľko by prekročil svoju poučovaciu povinnosť a zasiahol by do rovnosti strán sporu. Taktiež poukázal na to, že žalované 1/ a 2/ v konaní na nedostatok procesného spoločenstva poukázali.

10. Žalobkyňa v odvolaní namietala, že súd prvej inštancie dôkaz označený mal a spolu s jej tvrdeniami ho mal vyložiť tak, že je jediným dedičom, pričom ak takto nepostupoval, tak dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, ktoré následne nesprávne právne posúdil.

11. Podľa § 383 CSP odvolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie okrem prípadov, ak dokazovanie zopakuje alebo doplní.

12. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že pri rozhodovaní vo veci samej vzal súd prvej inštancie do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní vo veci samej súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval, pričom rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou súdov Slovenskej republiky. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k odvolacím námietkam žalobcu dodáva nasledovné:

13. Odvolací súd k otázke núteného procesného spoločenstva pri žalobách, ktorých predmetom je určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, poukazuje na právny názor, s ktorým sa stotožňuje, vyslovený v uznesení Najvyššieho súdu SR zo 16. mája 2019, sp. zn. 8Cdo/94/2018, podľa ktorého: „v konaní o určenie, že vec patrí do dedičstva po poručiteľovi, možno považovať za ustálený záver, že až do vyporiadania dedičstva ohľadom tejto veci sú všetci dedičia považovaní za jej vlastníkov, pričom v danom určovacom spore, títo majú postavenie tzv. nútených procesných spoločníkov (§ 78 ods. 1 CSP). Konania o takejto žalobe sa tak musia zúčastniť (ako žalobcovia alebo ako žalovaní) všetci dedičia, inak je daný nedostatok vecnej legitímácie“. Uvedený právny názor bol podrobený aj prieskumu Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý v uznesení z 5.11.2019, sp. zn. III. ÚS 93/2019 konštatoval, že: „v spore o určenie predmetu dedičstva sú dedičia v čase smrti poručiteľa oprávnení voči iným osobám spoločne a nerozdielne, majú teda postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov. Účastníkmi konania musia byť všetci do úvahy prichádzajúci dedičia, pretože rozhodnutie v danej veci sa vzťahuje na každého z nich.“

14. Žalobkyňa v odvolaní namietala, že v konaní od počiatku tvrdila, že je jedinou závetnou dedičkou, pričom sa odvolávala na závet 2, ktorý v konaní predložila a označila ako dôkaz aj závet 1, ktorého súčasťou je listina o vydedení (predložený bol až v odvolacom konaní). Odvolací súd k uvedeným námietkam konštatuje, že tieto nie sú dôvodné. Žalobkyňa ako účastníčka konania má nielen povinnosť skutkových tvrdení, ale aj dôkaznú povinnosť, tak ako v tomto prípade, ktorú si však nespĺnila. Nebolo úlohou súdu prvej inštancie ju vyzývať na predloženie chýbajúceho závetu, ale naopak jeho povinnosťou bolo vyhodnotiť dôkaznú situáciu nachádzajúcu sa v spise, zvlášť, ak žalované 1/ a 2/ namietali nedostatočný okruh účastníkov. Ak súd prvej inštancie zistil z vyjadrení žalobkyne, že v rámci okruhu dedičov mal byť aj brat žalobkyne R. D., tak postupoval správne, keď žalobu následne pre nedostatočný okruh účastníkov núteného procesného spoločenstva zamietol. Je dôležité si uvedomiť, že z obsahu textu predloženého závetu 2 neplynie vydedenie R. D., ale len matky žalobkyne. Ak teda žalobkyňa namietala nesprávne zistený skutkový stav, tak jej námietka nie je dôvodná, nakoľko súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav z predložených dôkazov, pričom žalobkyňou tvrdené skutočnosti, z obsahu predložených dôkazov nevyplývali v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie – skutočnosť, že

vydedený bol aj brat R. D.. Odvolací súd konštatuje v súlade s vyjadrením žalobkyne, že nový závet ruší predošlý závet, a preto ak súd prvej inštancie mal k dispozícii nesporný obsah závetu 2, nebol povinný žiadať závet 1, za účelom preukázania tvrdení žalobkyne, nakoľko týmto postupom by ju v konaní zvýhodnil a porušil by rovnosť strán. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že poučenie o vecnej legitímácii by bolo poučením o tom, kto má byť podľa hmotného práva účastníkom konania; také poučenie by ale presiahlo poučovaciu povinnosť súdu a bolo v rozpore so zásadou rovnosti účastníkov konania, pričom odvolací súd sa s uvedeným názorom plne stotožňuje. Žalobkyňa ďalej nedôvodne namietala skutočnosť, že súd prvej inštancie nepostupoval správne ak si neoveril skutočnosti tvrdené žalobkyňou o obsahu závetu 1 vo vzťahu k matke žalobkyne a súčasne vo vzťahu k bratovi žalobkyne, nakoľko žalobkyňou tvrdené skutočnosti vo vzťahu k matke žalobkyne plynuli priamo zo závetu 2 a nebolo potrebné ďalšie dokazovanie v tejto časti. Námietky žalobkyne, ktorá poukazovala na to, že závetom jej bol odkázaný celý majetok, a teda jej brat nemohol byť dedičom, rovnako nie sú dôvodné, nakoľko skutočnosť, že jej bol odkázaný celý majetok sama o sebe, nemení okruh účastníkov dedičského konania. Okruh dedičov tvoria tak dedičia zo zákona ako aj dedičia zo závetu a až v samotnom dedičskom konaní sa určí, kto bude dedičom, či závetný dedič, alebo zákonný dedič, prípadne dedičia. Preto za daného zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie správne uzavrel, že v rámci núteného (nerozlučného) procesného spoločenstva mal byť účastníkom aj R. D.. Odvolací súd poznamenáva, že vzhľadom na jeho nekontaktnosť, ako žalovaný. Odvolací súd konštatuje, že tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd vychádzajú z konkrétneho skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie ku dňu vyhlásenia rozhodnutia v súlade s § 383 CSP, pričom preukázaná zmena skutkových okolností (prípadne zmena okruhu účastníkov), nevylučuje podanie novej žaloby zo strany žalobkyne, ktorá by mohla byť dôvodná. Skutočnosť predloženia závetu 1 žalobkyňou až v odvolacom konaní predstavuje novotu, ktorá nie je prípustná, nakoľko žalobkyňa mohla uvedený dôkaz predložiť v rámci prvoinštančného konania, avšak uvedené nevykonala. Z týchto dôvodov bolo odvolanie žalobkyne posúdené ako nedôvodné.

15. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalobkyňou, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP) a plne sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

16. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

17. Podľa § 255 ods.1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

18. Podľa § 262 ods.1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

19. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, §262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní boli úspešní žalovaní 1/ a 2/, preto odvolací súd im priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP).